

# **PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY UJAZD NA LATA 2011-2032**

**Urząd Miejski  
ul. Sławięcicka 19  
47-143 Ujazd**



**Ujazd, 30maja 2012r**

Opracowanie:  
Referat Gospodarki Gruntami, Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Działalności Gospodarczej

Weryfikacja:  
dr Krzysztof Badora z Katedry Ochrony Powierzchni Ziemi, pracownik Uniwersytetu  
Opolskiego

<b>1. WPROWADZENIE .....</b>	<b>1</b>
1.1. Cel i zakres sporządzanej prognozy .....	2
1.2. Metody zastosowania przy opracowaniu prognozy .....	4
<b>2. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami .....</b>	<b>4</b>
2.1. Zawartość i główne cele Programu .....	4
2.2. Powiązania programu z innymi dokumentami strategicznymi .....	5
<b>3. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu .....</b>	<b>8</b>
3.1. Istniejący stan środowiska .....	8
3.2. Charakterystyka ogólna gminy Ujazd .....	8
3.3. Potencjalne zmiany środowiska na skutek realizacji zapisów opracowanego dokumentu .....	10
<b>4. Ocena możliwych oddziaływań na środowisko wynikających z realizacji projektowanego dokumentu .....</b>	<b>12</b>
4.1 Oddziaływanie na jakość powietrza atmosferycznego .....	12
4.2. Oddziaływanie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych .....	13
4.3. Oddziaływanie na stan powierzchni ziemi i jakość gleb .....	13
4.4. Oddziaływanie na walory przyrodnicze .....	14
4.5. Oddziaływanie na klimat akustyczny .....	16
4.6. Przewidywane oddziaływanie na zdrowie i życie ludzi .....	17
4.7. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne .....	18
4.8. Oddziaływanie w zakresie gospodarki odpadami .....	18
4.9. Oddziaływanie z uwzględnieniem zależności między elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy .....	19
<b>5. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem projektowanego dokumentu .....</b>	<b>19</b>
<b>6. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko .....</b>	<b>22</b>
<b>7. Analiza możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych do przedstawionych w projekcie .....</b>	<b>22</b>
<b>8. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania .....</b>	<b>23</b>
<b>9. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM .....</b>	<b>24</b>

## **1. WPROWADZENIE**

Prognoza oddziaływania na środowisko (w skrócie *Prognoza*) skutków realizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Ujazd na lata 2011-2032 (w skrócie *Programu*), została opracowana zgodnie z wymogami określonymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.). Zgodnie z uwarunkowaniem prawnymi Program podlega strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, której podstawowym elementem jest niniejszy dokument.

Nadrzędnym celem *Prognozy* jest określenie potencjalnych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić po wdrożeniu zapisów Programu, jak również sformułowanie zaleceń o charakterze przeciwdziałania lub minimalizacji dla wszystkich jego negatywnych oddziaływań. Celem *Prognozy* jest przede wszystkim ocena stopnia i sposobu uwzględnienia zagadnień ochrony środowiska we wszystkich częściach Programu oraz identyfikacja potencjalnych skutków środowiskowych wdrażania zapisów Programu.

## 1.1. Cel i zakres sporządzanej prognozy

Prognoza została sporządzona w celu określenia możliwego oddziaływania na środowisko ustaleń przyjętych w Programie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Ujazd na lata 2011-2032.

*Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, w części dotyczącej ocen oddziaływania na środowisko, zastępuje ustawę *Prawo ochrony środowiska*. Zgodnie z powyższym prognoza oddziaływania na środowisko (stosownie do ocenianego przedsięwzięcia) powinna zawierać następujące elementy (**art. 51**):

### 1) **prognoza zawiera:**

- a) *informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,*
- b) *informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,*
- c) *propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,*
- d) *informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,*
- e) *streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym*

### 2) **prognoza określa, analizuje i ocenia:**

- a) *istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,*
- b) *stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,*
- c) *istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,*
- d) *cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,*
- e) *przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:*
  - *różnorodność biologiczną,*
  - *ludzi,*
  - *zwierzęta,*
  - *rośliny,*
  - *wodę,*
  - *powietrze,*
  - *powierzchnię ziemi,*
  - *krajobraz,*
  - *klimat,*
  - *zasoby naturalne,*
  - *zabytki,*
  - *dobry materialne,*
  - *z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.*

### **3) prognoza przedstawia:**

- a) *rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,*
- b) *biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem*

*ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.*

## **1.2. Metody zastosowania przy opracowaniu prognozy**

Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Ujazd na lata 2011-2032 została sporządzona w ramach procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów.

Przy opracowaniu Prognozy kierowano się zapisami Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) jak również zapisami „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, zapisami „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, Programem opracowanym dla Gminy Ujazd oraz innymi dokumentami znajdującymi się w Urzędzie Miejskim w Ujeździe.

Metodą zastosowaną przy sporządzaniu Prognozy była ocena realizacji celów oparta na analizie zgodności treści ocenianego dokumentu z kryteriami zawartymi w obowiązujących międzynarodowych i krajowych dokumentach oraz przepisach.

W ocenie zagrożenia zastosowano głównie metody porównawcze, wskazujące na stan zagrożenia azbestem poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego występujących w podobnych obszarach gmin miejsko-wiejskich.

## **2. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami**

### **2.1. Zawartość i główne cele Programu**

Zgodnie z przyjętymi przez Radę Ministrów – „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” oraz „Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, opracowany dla Gminy Ujazd Program zakłada usunięcia i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy do 2032 roku, a przy tym minimalizację negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu oraz likwidację szkodliwego oddziaływania azbestu

na środowisko. Program skierowany jest głównie do wszystkich właścicieli nieruchomości zlokalizowanych na terenie Gminy Ujazd, na terenie których występują wyroby zawierające azbest. Z rozpoznania stanu zagrożenia wynika, że są to głównie płyty eternitowe pokrywające dachy.

Opracowanie „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Ujazd na lata 2011-2032” zostało wykonane w miesiącu sierpniu 2011r.

W programie zawarte zostały następujące zagadnienia:

- Charakterystyka Gminy Ujazd.
- Cele i zadania „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Ujazd na lata 2011-2032”.
- Charakterystyka azbestu i wyrobów zawierających azbest.
- Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego.
- Przepisy prawne dotyczące postępowania w wyrobami i odpadami zawierającymi azbest.
- Obowiązki właścicieli, użytkowników wieczystych oraz zarządców przy wykonywaniu prac polegających na bezpiecznym użytkowaniu i usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.
- Finansowanie robót związanych z usuwaniem i unieszkodliwieniem wyrobów zawierających azbest.
- Harmonogram realizacji zadań „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Ujazd na lata 2011-2032”.
- Inwentaryzacja wyrobów zawierających Azbest z terenu Gminy Ujazd.
- Podsumowanie, wnioski oraz załączniki.

## **2.2. Powiązania programu z innymi dokumentami strategicznymi**

Oceniany program powiązany jest głównie z uwarunkowaniami prawnymi, a także ze strategicznymi dokumentami oraz dyrektywami, które Polska powinna realizować ze względu na obecność w Unii Europejskiej. Występują także związki między planem, a dokumentami przyjmowanymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym. Poniżej przedstawiono szczegółowo związki Programu dla Gminy Ujazd z tymi uwarunkowaniami.

**DYREKTYWA RADY 74/442/EEC UNII EUROPEJSKIEJ**

Podstawowym dokumentem określającym ramy prawne gospodarki odpadami w Unii Europejskiej jest Dyrektywa Rady 74/422/EEC, nakładająca na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia odzysku i usuwania odpadów w sposób nie zagrażający życiu ludzkiemu oraz nie powodującym szkód w środowisku. Ponadto nakłada ona obowiązek zapobiegania tworzeniu się odpadów oraz ograniczenia ilości i szkodliwości wytwarzanych odpadów.

## **PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009-2032**

*Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 - 2032* przewiduje zgrupowanie zadań w pięciu blokach tematycznych:

1. Zorganizowanie, wdrożenie i sukcesywne udoskonalanie lokalnego systemu usuwania wyrobów, które zawierają azbest.
2. Realizacja działań edukacyjno-informacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej, a także szkolenia pracowników administracji.
3. Podniesienie świadomości mieszkańców miasta i gminy odnośnie zagrożeń, które wynikają z użytkowania wyrobów azbestowych.
4. Sukcesywne oczyszczanie terenu miasta i gminy z azbestu poprzez usuwanie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest.
5. Wyeliminowanie negatywnego oddziaływania azbestu na zdrowie mieszkańców miasta i gminy oraz środowisko naturalne.

Krajowy Program przewiduje wprowadzenie pełnej ewidencji rodzaju i ilości usuniętych wyrobów zawierających azbest. Do głównych celów programu należą:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

## **KRAJOWY PLAN GOSPODARKI ODPADAMI 2014**

Krajowy plan gospodarki odpadami 2014 został przyjęty uchwałą Nr 217 Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2010 r. w sprawie "Krajowego *planu gospodarki odpadami 2014*" (M. P. Nr 101, poz. 1183). Dyrektywa ramowa w sprawie odpadów 2008/98/WE wprowadza obowiązek opracowania planów gospodarki odpadami oraz programów zapobiegania powstawaniu odpadów, które opisywać mają m.in. istniejące w kraju środki zapobiegawcze oraz ustalać cele zapobiegania powstawaniu odpadów.

Krajowy plan gospodarki odpadami obejmuje pełen zakres zadań koniecznych do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju w sposób zapewniający ochronę środowiska, uwzględniając obecne i przyszłe możliwości i uwarunkowania ekonomiczne oraz poziom technologiczny istniejącej infrastruktury. Plan zawiera zarówno program zapobiegania powstawaniu odpadów w odniesieniu do poszczególnych typów odpadów, jak i strategię redukcji składowania odpadów ulegających biodegradacji.

Plan gospodarki odpadami dotyczy odpadów powstających w kraju, a w szczególności odpadów komunalnych, niebezpiecznych, opakowaniowych, komunalnych osadów ściekowych oraz odpadów przywożonych na teren kraju.

Krajowy plan gospodarki odpadami obejmuje:

- opis aktualnego stanu gospodarki odpadami,
- prognozowane zmiany w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami,
- cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów ich osiągnięcia,
- system gospodarowania odpadami,
- zadania, które zapewnią poprawę sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami,
- instrumenty finansowe służące realizacji celów w zakresie gospodarki odpadami.

## **PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO 2008**

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. z 2007 r. nr 39, poz. 251 ze zm.) nakłada obowiązek sporządzania planów gospodarki odpadami oraz ich aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata. Wcześniejszy „*Plan gospodarki odpadami w województwie opolskim*”, obejmujący lata 2003-2006 wraz z perspektywą na lata 2007-2014, został uchwalony w 2003 r., w ślad za czym, opracowywano i uchwalano plany szczebla powiatowego i gminnego. Aktualizacja *Wojewódzkiego Planu gospodarki odpadami* to faktyczna konieczność określenia obecnego systemu gospodarki odpadami, omówienia perspektyw oraz określenie planu rozwoju tego systemu. Stanowi odpowiedź na realny i szeroki w swym zakresie problem gospodarki odpadami.

W aktualizacji Planu gospodarki odpadami wymienione są rodzaje odpadów generowane przez województwo opolskie, ich źródła, ilości wytworzone, ilości poddane odzyskowi i unieszkodliwieniu. Ponadto opisany został aktualny system gospodarowania i zauważone problemy powstawania "dzikich wysypisk". Odpady zostały podzielone na 3 grupy, w pierwszej znalazły się odpady komunalne w drugiej niebezpieczne (m.in. odpady zawierające PCB, oleje odpadowe, zużyte baterie i akumulatory, sprzęt elektroniczny i odpady zawierające azbest) a w trzeciej pozostałe odpady (m.in. zużyte opony, odpady opakowaniowe).



## **AKTUALIZACJA PLANU GOSPODARKI ODPADAMI dla Gminy Ujazd na lata 2010-2013 z perspektywą do 2017 r.**

Na podstawie zapisów „Aktualizacji planu gospodarki odpadami dla gminy Ujazd na lata 2010-2013 z perspektywą do 2017r” podstawowym źródłem powstawania odpadów zawierających azbest na terenie Gminy Ujazd jest sektor gospodarczy oraz działalność polegająca na prowadzeniu prac demontażowych pokryć dachowych i materiałów izolacyjnych.

### **3. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu**

#### **3.1. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA**

Opracowany gminny program usuwania azbestu – „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Ujazd na lata 2011-2032” uwzględnia zagadnienia ochrony środowiska, a niniejsza Prognoza stanowi jego uzupełnienie.

Główne zagrożenia dla środowiska na terenie gminy Ujazd to:

- o nienajlepsza jakość wody podziemnej - wody zaledwie klasy IV z podwyższonymi stężeniami  $SO_4$  i Mg,
- o duże zużycie nawozów sztucznych - województwo opolskie charakteryzuje się jednym z największych zużyć nawozów azotowych w kraju,
- o szkodliwe substancje emitowane do atmosfery - w szczególności chodzi o  $NO_x$  i  $PM_{10}$ , których wartości dopuszczalne są przekroczone zwłaszcza w miesiącach zimowych. Zagrożenie powstaje głównie poza granicami gminy w ośrodku przemysłowym Kędzierzyna-Koźła.
- o hałas - powstały zwłaszcza poprzez transport drogowy,
- o niszczenie siedlisk ptaków gnieźdzących się w zabudowaniach podczas okresu lęgowego, podczas prac budowlanych, ocieplania budynków lub usuwania wyrobów azbestowych.

#### **3.2. Charakterystyka ogólna gminy UJAZD**

**Położenie administracyjne**

Gmina Ujazd jest gminą miejsko-wiejską i znajduje się we wschodniej części województwa opolskiego w powiecie strzeleckim.

Powiat zajmuje powierzchnię 744 km<sup>2</sup>, stanowi to 7,9% powierzchni województwa opolskiego. Na Powiat Strzelecki składa się pięć gmin wiejsko-miejskich, tj.: Kolonowskie, Leśnica, Strzelce Opolskie, Ujazd oraz Zawadzkie, ponadto dwie gminy wiejskie: Izbicko i Jemielnica. Gmina Ujazd zajmuje powierzchnię 84 km<sup>2</sup>, co stanowi 11% powierzchni Powiatu i ok. 0,9% powierzchni województwa opolskiego i położona jest w południowo – wschodniej części Powiatu Strzeleckiego. Samo miasto Ujazd należy do najstarszych na Śląsku.

Gmina położona jest na pograniczu z województwem śląskim. Jej główną osią gospodarczą i podstawowym uwarunkowaniem rozwojowym jest autostrada A4.

Podstawowym uwarunkowaniem związanym z ochroną środowiska przyrodniczego na terenie gminy jest występowanie w jej części zachodniej PK Góra św. Anny oraz obszaru Natura 2000 SOO Góra św. Anny, który uzyskał status OZW oznaczający pełną ochronę na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

### **Położenie geograficzne**

Gmina Ujazd charakteryzuje pagórkowaty i malowniczy krajobraz. Położona jest ona we wschodniej części województwa opolskiego, na wschód od Góry św. Anny, a na południe od Strzelec Opolskich. Na terenie Gminy Ujazd znajduje się 10 miejscowości:

1. **Ujazd** leży w południowej części Gminy, nad rzeką Kłodnicą i Kanałem Gliwickim. Administracyjnie zajmuje obszar 1.475 ha. Jest jednym z najstarszych miast na Śląsku.
2. **Balcarzowice** leży w północno – wschodniej części Gminy Ujazd i graniczy z Gminą Strzelce Opolskie – Błotnica Strzelecka oraz Kotulinem – województwo Śląskie. Zajmuje obszar 600 ha. Mała miejscowość położona w kotlinie otoczonej dużymi kompleksami leśnymi.
3. **Jaryszów** zajmuje powierzchnię 705ha i pod tym względem plasuje się na średniej pozycji wśród pozostałych sołectw gminy.
4. **Klucz** zajmuje powierzchnię 551 ha, leży w zachodniej części Gminy i graniczy z Zalesiem, Gmina Leśnica. Wieś malowniczo położona cała w zieleni. Wjazd do wsi prowadzi głębokim i krętym jarem.
5. **Niezdrowice** położone w południowo – wschodniej części Gminy, na lewym brzegu Kanału Gliwickiego. Od południa graniczy z miastem Kędzierzyn – Koźle, a od wschodu z Rudzińcem Gliwickim, województwo Śląskie. Wieś malowniczo położona, otoczona dużym kompleksem leśnym. Zajmuje powierzchnię 505 ha.

6. **Nogowczyce** położone są w środkowo – wschodniej części Gminy. Od wschodu graniczy z województwem Śląskim. Wieś położona na terenie równinnym, obok autostrady A – 4 wśród kompleksów leśnych. Zajmują powierzchnię 401 ha.
7. **Olszowa** położona przy kompleksie leśnym, w otulinie Parku Krajobrazowego „Góry Opolskie, Góra Św. Anny”, na obrzeżach obszaru Natura 2000, na północnym zachodzie Gminy Ujazd. Po stronie północnej, niedaleko zabudowań przebiega autostrada A-4. Zajmuje powierzchnię 1 345 ha.
8. **Sieronowice** położona jest w północno – środkowej części Gminy Ujazd. Zajmuje obszar 653 ha, grunty w większości V i VI klasy.
9. **Stary Ujazd** zlokalizowane jest w środkowo – zachodniej części gminy. Stary Ujazd zajmuje powierzchnię 855 ha i jest czwartym co do wielkości sołectwem gminy. Krajobraz jej jest bardzo urozmaicony. Po jednej stronie znajdują się równinne pola uprawne, a po drugiej krajobraz jest pagórkowaty.
10. **Zimna Wódka** zajmuje obszar 1.221 ha. Wieś położona jest w środkowo – zachodniej części Gminy, w terenie mocno pofałdowanym od strony południowo - zachodniej osłonięta dużym kompleksem leśnym.

### **3.3. POTENCJALNE ZMIANY ŚRODOWISKA NA SKUTEK REALIZACJI ZAPISÓW OPRACOWANEGO DOKUMENTU**

Stan techniczny wyrobów zawierających azbest w postaci pokryć dachowych i elewacyjnych falistych i płaskich jest na ogół dobry, co oznacza, że wyroby te mogą być eksploatowane. Nieuszkodzone płyty nie stwarzają zagrożenia dla zdrowia ludzi związanego z emisją włókien azbestu do powietrza, ani nie stanowią zagrożenia dla środowiska.

Brak realizacji zapisów projektowanego programu może spowodować, że znaczna część odpadów azbestowych usuwana będzie w sposób niekontrolowany i niewłaściwy, co może prowadzić do wystawienia mieszkańców na emisję włókien azbestowych oraz do zanieczyszczenia środowiska, m.in. skutek porzucania wyrobów zawierających azbest na dzikich składowiskach. Również częściowe wykonywanie opracowanych procedur (np. transport i unieszkodliwianie zgodnie z procedurami, natomiast demontaż przeprowadzany przez właścicieli nieruchomości zamiast przez wyszkolonych pracowników firm posiadających wymagane pozwolenia) będzie sprzyjać uwalnianiu włókien azbestowych, powodujących zanieczyszczenia środowiska oraz niekorzystnie wpływających na zdrowie ludzi.

Potencjalne negatywne zmiany będą zauważalne w różnych sektorach środowiska oraz komforcie życia i zamieszkania człowieka. Brak realizacji *Programu* w przyjętym zakresie prowadzić może do szeregu negatywnych zjawisk:

1. Negatywny wpływ na zdrowie i życie ludzi zamieszkujących i wykorzystujących obiekty, w których jako materiał wykorzystany został azbest.
2. Negatywny wpływ na powierzchnię ziemi, na skutek powstawania „dzikich wysypisk”, na których deponowane będą zniszczone wyroby zawierające azbest. miejsca te pozbawione są kontroli i wymagają natychmiastowej likwidacji. Zanieczyszczenie gleb może nastąpić także na skutek opadu włókien azbestowych; włókna zgromadzone w glebie mogą być źródłem reemisji pyłów azbestowych do atmosfery.
3. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego włóknami azbestowymi, na skutek nieodpowiednich emisji z wyrobów azbestowych o naruszonej strukturze.

W przypadku braku realizacji omawianego Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z obszaru gminy może dojść do szeregu niekorzystnych skutków, które na środowisko nie oddziałują bezpośrednio, mają jednak wpływ pośredni:

- brak możliwości wykonania spójnej bazy danych w skali całego województwa (WBDA) w zakresie gospodarowania odpadami a w konsekwencji sprawnego i skutecznego systemu monitorowania gospodarki odpadami;
- wzrost kosztów związanych z koniecznością usuwania „dzikich wysypisk” odpadów zawierających azbest, a w konsekwencji ograniczenie wydatkowania środków na inne niezbędne cele w zakresie ochrony środowiska;
- sukcesywne obniżanie wartości nieruchomości (negatywny wpływ na dobra materialne).

Pozytywne oddziaływanie Programu na środowisko będzie skutkowało przede wszystkim poprawą stanu zdrowotnego mieszkańców gminy oraz korzystnie wpłynie na wygląd krajobrazu. Realizacja Programu będzie miała pozytywne oddziaływanie na jakość powietrza, wody i gleby. Kontrola i nadzór realizacji Programu wpłynie pozytywnie na stan środowiska. Podwyższy się także standard zamieszkania mieszkańców, co oznacza, że realizacja Programu będzie mieć pozytywny wpływ na dobra materialne. Zbiórką i demontażem będą zajmować się specjalistyczne firmy, które w sposób profesjonalny zdemontują, zabezpieczą i prześlą do składowania pozyskane odpady. Oddziaływanie to będzie miało charakter stały i długoterminowy.

## **4. Ocena możliwych oddziaływań na środowisko wynikających z realizacji projektowanego dokumentu**

### **4.1 Oddziaływanie na jakość powietrza atmosferycznego**

Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne poprzez emisję włókien do atmosfery wykazuje charakter krótkotrwały i lokalny. W przypadku realizacji zadań *Programu* wyroby będą usuwane przez Wykonawców posiadających odpowiednie przygotowanie i z prawidłowym zabezpieczeniem. Przy uwzględnieniu odpowiedniego reżimu robót demontażowych lub remontowych oddziaływanie negatywne będzie skutecznie ograniczone. Należy podkreślić, że w przypadku braku realizacji odpowiednich zadań wynikających z *Programu* demontaż wyrobów będzie prowadzony, jednak istnieje ryzyko, że będzie prowadzony w sposób nieprawidłowy przez indywidualne osoby. W takiej sytuacji zagrożenie dla jakości powietrza atmosferycznego jest kilkudziesięciokrotnie wyższe. Usunięcie w sposób prawidłowy wyrobów azbestowych z obszaru gminy wyeliminuje ponadto stałe źródło emisji włókien azbestu do atmosfery z obiektów o naruszonej strukturze, gdzie wyroby zakwalifikowano do I stopnia pilności usuwania, przy czym dodatkowo stan wyrobów będzie podlegał ciągłemu pogarszaniu.

Realizacja *Programu* może mieć pośrednie oddziaływanie na poziom zanieczyszczenia azbestem, związane z transportem usuniętych z budynków materiałów na składowiska odpadów. Należy jednak stwierdzić, że oddziaływanie w tym zakresie nie będzie miało charakteru znaczącego, gdyż wzrost natężenia ruchu wywołany realizacją zadań postawionych w *Programie* będzie pomijalny.

Realizacja zadań wyznaczonych w *Programie* nie będzie powodowała zatem pogorszenia jakości powietrza atmosferycznego w gminie Ujazd. Przyczyni się w konsekwencji do zmniejszenia degradacji jakości powietrza poprzez likwidację źródła ciągłego wprowadzania włókien azbestu do atmosfery.

W *Programie* przedstawiono szczegółowe schematy postępowania z wyrobami posiadającymi azbest, podczas ich usuwania, transportu i składowania. Oceniono również stan zagrożenia w poszczególnych miejscowościach i źródła tego zagrożenia. Są nim w przeważającej większości płyty eternitowe z pokryć dachowych, rzadziej elewacyjnych. Źródła zagrożenia azbestem na terenie gminy są typowe dla warunków wiejskich województwa opolskiego, a skala zagrożenia nie jest znacząco większa niż na innych obszarach. Gmina nie jest w chwili obecnej bardzo silnie narażona na występowanie zagrożenia ze strony azbestu.

## **4.2. Oddziaływanie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych**

Realizacja założeń *Programu* nie będzie prowadziła do negatywnego oddziaływania na wody zarówno powierzchniowe, jak i podziemne. Przy wykonywaniu przedmiotowej *Prognozy* przyjęto założenie, że wszelkie prace związane z usuwaniem wyrobów azbestowych będą wykonywane w odpowiednim i prawidłowym schemacie technologicznym i z poszanowaniem obowiązującego prawa, dlatego nie będą wpływały negatywnie na środowisko wód powierzchniowych i podziemnych.

Usunięcie wyrobów azbestowych z obszaru gminy Ujazd zlikwiduje potencjalne ognisko zanieczyszczenia włóknami azbestowymi środowiska wodnego (np. poprzez spływy wód opadowych do odbiorników).

## **4.3. Oddziaływanie na stan powierzchni ziemi i jakość gleb**

Realizacja zadań wyznaczonych w Programie będzie w sposób bezpośredni oddziaływała na powierzchnię ziemi i jakość gleb. Obecnie największe narażenie na działanie azbestu odnotowuje się w miejscach demontażu elementów izolacyjnych i konstrukcyjnych zawierających jego domieszki, a także w miejscach, w których są one poddawane rozładunkowi i/lub obróbce mechanicznej. Grunt (gleba) zanieczyszczony włóknami azbestowymi powinien zostać zabezpieczony przed dostępem osób postronnych, a następnie zrehabilitowany poprzez wybranie zanieczyszczonego gruntu i przewiezienie go na składowisko odpadów niebezpiecznych. Usunięcie wyrobów zawierających azbest z obszaru gminy przez odpowiednich Wykonawców (przeszkolone firmy) spowoduje likwidację potencjalnego źródła zanieczyszczenia gleby włóknami azbestowymi. Prace prowadzone z zachowaniem zasad bezpieczeństwa zminimalizują ewentualną emisję włókien do atmosfery a następnie gleby, co w konsekwencji będzie miało wpływ pozytywny na ich stan.

Odrębnym zagadnieniem jest likwidacja „dzikich wysypisk”. W chwili obecnej na terenie Gminy Ujazd nie powstały takie wysypiska. *Program* zakłada zarówno likwidację zniszczonych płyt złożonych bezpośrednio na posesjach jak też likwidację „dzikich wysypisk” na niezamieszkałych obszarach gminy. Prawidłowe postępowanie z wyrobami azbestowymi, które będzie uwzględniało również odbiór i transport odpadów na składowiska przyczyni się do likwidacji samego procesu powstawania „dzikich wysypisk” na obszarze gminy. Zagadnienie to ma bardzo duże znaczenie ponieważ powstawanie dzikich składowisk z wyrobami azbestowymi, a także późniejsze procesy

występujące na tych składowiskach pozostają poza kontrolą, co może prowadzić do zanieczyszczenia powietrza i powierzchni ziemi włóknami azbestowymi. Realizacja programu zapewnia kontrolę procesu usuwania zagrożenia azbestowego na terenie gminy.

#### **4.4. Oddziaływanie na walory przyrodnicze**

##### **Oddziaływanie na rośliny i zwierzęta**

Realizacja zadań wytyczonych w *Programie* będzie miała ograniczone oddziaływanie na różnorodność biologiczną, w tym rośliny i zwierzęta. Należy podkreślić, że działania związane z realizacją postanowień *Programu* dotyczą terenów zabudowanych.

Bezpośrednie działanie włókien azbestowych na zwierzęta może powodować analogiczne schorzenia, jak w przypadku oddziaływania na organizm ludzki. Przy prawidłowym usuwaniu wyrobów zawierających azbest oddziaływanie to nie będzie występować, a jednocześnie zlikwidowane zostanie ognisko ciągłego zanieczyszczenia środowiska. Usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenów występowania zwierząt będzie miało wpływ pozytywny na ich stan zdrowia.

Pewnym zagrożeniem dla zwierząt może być hałas powstający w wyniku prac demontażowych oraz niszczenie siedlisk ptaków i nietoperzy przy zmianie pokryć dachowych. Zwiększony ruch pojazdów w czasie transportu odpadów zawierających azbest może spowodować podwyższenie śmiertelności i zmniejszenie liczebności populacji poprzez kolizje z jadącymi samochodami oraz płoszenie zwierząt. Przy zachowaniu odpowiednich środków ostrożności oraz sprawnych technicznie maszyn, urządzeń i pojazdów można zminimalizować skutki zwiększonego ruchu samochodowego, nadając im charakter marginalny.

Ograniczenie strat w lęgach ptaków oraz nietoperzy będzie przeprowadzane na drodze identyfikacji zagrożenia podczas wstępnych oględzin obiektów przez przedstawicieli uprawnionych firm. Są one świadome tego zagrożenia. W przypadku stwierdzenia możliwości porzucenia lęgów przez ptaki lub kolonii rozrodczych przez nietoperze należy prace dostosować terminowo do okresów, gdzie nie będzie dochodzić do strat przyrodniczych.

Przeprowadzenie usuwania azbestowych pokryć dachowych w sposób prawidłowy nie będzie oddziaływać negatywnie na siedliska przyrodnicze oraz chronione gatunki roślin i zwierząt.

## **Oddziaływanie na krajobraz i obszary chronione**

Realizacja przedmiotowego *Programu* nie będzie w sposób bezpośredni wpływała na krajobraz. Pozytywne efekty jego wdrożenia będą wpływały natomiast na krajobraz w sposób pośredni. Usuwanie wyrobów zawierających azbest wymusza będzie przeprowadzanie innych prac remontowych na budynkach (elewacji, termomodernizacji, prac dekarских) przez co poprawione zostaną ich walory estetyczne, co w konsekwencji wpływało będzie pozytywnie na krajobraz i estetykę Gminy.

Z przeprowadzonej analizy Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu wynika, iż na terenie Gminy Ujazd zlokalizowane są następujące formy ochrony, o znaczeniu regionalnym, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2009r. Nr 151, poz. 151, poz. 1220 ze zm.):

- rezerwat przyrody „Boże Oko”,
- Park Krajobrazowy :Góra Św. Anny”,
- obszar Natura 2000 SOO Góra Św. Anny.

Park Krajobrazowy zlokalizowany jest w zachodniej części gminy. W jego obrębie nie ma terenów zabudowanych zagrożonych występowaniem azbestu. Między obszarem chronionym i terenami wsi, gdzie stwierdzono występowanie azbestu występują strefy rolne i zabudowane, które zapewniają izolację przestrzenną terenu parku ograniczającą zanieczyszczenie azbestem powietrza, gruntu i wód powierzchniowych i podziemnych. Realizacja Programu nie będzie wpływać znacząco negatywnie na walory przyrodniczo-krajobrazowe Parku, nie stoi również w sprzeczności z zakazami i nakazami występującymi dla tego terenu.

Leśny rezerwat przyrody Boże Oko zlokalizowany jest w zachodniej części gminy w otoczeniu innych terenów leśnych. Nie istnieje możliwość bezpośredniego, ani pośredniego negatywnego oddziaływania Programu na środowisko przyrodnicze rezerwatu, a w szczególności na chronione w nim buczyny.

Ostoja siedliskowa SOO Góra św. Anny – OZW, zlokalizowana jest w zachodniej części terenu gminy. Rozmieszczenie chronionych siedlisk przyrodniczych w ostoi, w pobliżu wsi, gdzie stwierdzono azbest wskazuje, że nie będą one w znacząco negatywny sposób degradowane bezpośrednio, jak i pośrednio podczas realizacji Programu. Chronione siedliska leśne nie są zagrożone ze strony Programu ze względu na znaczną odległość, jego charakter, a także izolację przestrzenną i biologiczną w postaci terenów, gdzie nie występuje azbest i nie mających znaczenia dla podtrzymywania wewnętrznej i zewnętrznej spójności sieci Natura 2000. Pośrednie zmiany w chronionych biocenozach związane z migracjami synantropijnych gatunków flory i fauny są bardzo mało prawdopodobne.

Program i jego realizacja nie wpłynie również na związki strukturalne i funkcjonalne sieci Natura 2000, a także jej spójność przestrzenną w ujęciu regionalnym i ponadregionalnym.



Pozytywnie na obszary NATURA 2000, stan obszarów chronionych oraz krajobrazu będzie wpływała działalność edukacyjna przewidziana w ramach realizacji *Programu*. Realizacja *Programu* z szeroką akcją informacyjno – edukacyjną przyczyniać się będzie do ograniczenia ilości „dzikich wysypisk” zarówno na obszarach chronionych jak też na pozostałych obszarach Gminy.

Chwilowym, negatywnym oddziaływaniem na krajobraz związanym z realizacją *Programu* będzie miał sam fakt demontażu poprzez zmianę otoczenia w wyniku prac demontażowych (montaż specjalistycznych urządzeń, rusztowania, doraźne gromadzenie odpadów). Wszystkie te zmiany będą miały charakter krótkotrwały i przemijający.

W przedmiotowym *Programie* nie przewiduje się budowy składowiska, więc nie rozpatruje się wpływu takiej inwestycji na stan środowiska.

Nie stwierdzono występowania zagrożeń ze strony *Programu* dla chronionych gatunków roślin i zwierząt, które są formami ochrony przyrody w rozumieniu przepisów szczególnych. Na terenach zabudowanych, gdzie zidentyfikowano zagrożenie azbestem występują zbiorowiska roślinności ruderalnej, w której nie stwierdzono występowania chronionych gatunków roślin. Postępowanie ze stwierdzonymi podczas planowania prac gatunkami chronionych ptaków i nietoperzy precyzuje stanowisko RDOŚ Opole, w myśl, którego prace na budynkach, gdzie stwierdzono chronione gatunki zwierząt należy przeprowadzać poza sezonem lęgowym. Stanowisko to jest przez *Program* akceptowane.

Realizacja programu nie zagraża również projektowanym formom ochrony przyrody, na terenie których nie stwierdzono występowania azbestu. Transport zdjętego z budynków azbestu będzie w myśl *Programu* hermetyczny, co oznacz, że transportowanie tego zagrożenia drogami przy projektowanych formach ochrony przyrody nie będzie istotnym zagrożeniem. Korzystnym oddziaływaniem na elementy ekologicznego systemu przestrzennego gminy będzie ograniczenie dzikiego składowania azbestu.

#### **4.5. Oddziaływanie na klimat akustyczny**

Mało istotnym ze względu na charakter zagrożeniem dla ludzi i zwierząt może być hałas powstający w wyniku prac demontażowych (np. płoszenie zwierzyny). W niewielkim stopniu zwiększony ruch pojazdów w czasie transportu odpadów zawierających azbest dodatkowo wpływa na zwiększenie poziomu hałasu, ale nie będzie to oddziaływanie istotne.

Wpływ procesu usuwania wyrobów zawierających azbest na klimat akustyczny będzie miał charakter chwilowy. Biorąc pod uwagę chwilowość prac oraz transportu należy oddziaływanie skutków realizacji *Programu* uznać za marginalne ze względu na niewielki zasięg i czas trwania.

## 4.6. Przewidywane oddziaływanie na zdrowie i życie ludzi

Realizacja zadań projektowanego *Programu* może mieć wpływ na zdrowie i życie ludzi w sposób uzależniony od analizowanej grupy narażenia:

- o wpływ na zdrowie ludzi mieszkających lub wykorzystujących do innych celów obiekty, w których wbudowane są wyroby zawierające azbest;
- o wpływ na ludzi pracujących przy demontażu lub remontach obiektów z wbudowanymi elementami zawierającymi azbest.

Wpływ procesu demontażu, usuwania wyrobów zawierających azbest na grupę osób, która zajmuje się prowadzeniem prac (wykonuje zadanie) może być obarczony pewnym ryzykiem, związanym z bezpośrednim narażeniem na pył azbestowy. Należy jednak podkreślić, że:

- zgodnie z obowiązującymi przepisami działalność w takim zakresie prowadzić mogą jedynie wykwalifikowane firmy,
- firmy te zatrudniają personel, który jest wyposażony w odpowiednie środki ochrony osobistej (odpowiedni ubiór, maski) oraz jest świadomy zagrożeń związanych z prowadzonymi pracami (odpowiednie przeszkolenie celem minimalizacji zagrożenia),
- w ramach prowadzenia prac zgodnie z obowiązującymi przepisami stosowany jest szereg środków minimalizujących wystąpienie negatywnego oddziaływania (zarówno w odniesieniu do pracowników jak i osób zewnętrznych).

Należy podkreślić, że usuwanie wyrobów zawierających azbest zgodnie z wymogami ochrony środowiska i przepisów BHP prowadzi do dużo niższego zanieczyszczenia powietrza pyłami azbestowymi, aniżeli zdejmowanie wyrobów przez przypadkowe osoby bez przeszkolenia i stosowania odpowiednich zabiegów ograniczających pylenie.

Projekt Programu identyfikuje zagrożenie azbestem na terenie gminy, a także precyzuje sposoby postępowania z materiałami azbestowymi, ich demontażem, transportem i składowaniem. Przedstawia kompleksowe rozwiązania mające na celu ochronę ludzi podczas stopniowej likwidacji tego potencjalnego zagrożenia na terenie gminy.

#### **4.7. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne**

Realizacja zadań *Programu* generuje koszty związane z samym procesem usuwania i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych.

Gmina Ujazd nie dysponuje obecnie własnymi środkami przewidzianymi jako dofinansowanie dla właścicieli nieruchomości usuwających wyroby zawierające azbest.

Koszty wszelkich robót związanych z eliminacją azbestu ze środowiska leżą po stronie właścicieli nieruchomości, na których znajdują się przedmiotowe wyroby.

Możliwości pozyskania środków finansowych na działania związane z usuwaniem azbestu:

1. Środki z budżetu państwa,
2. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i gospodarki Wodnej,
3. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i gospodarki Wodnej,
4. Bank Ochrony Środowiska S.A.

Dotacje lub pożyczki nie obejmują jednak nowego materiału, zastosowanego zamiennie. Dodatkowo właściciel będzie musiał ponosić znaczne koszty związane z wymianą materiału na nowy (nowe pokrycie dachowe, nowa elewacja). Spowoduje to obciążenie budżetu osób prywatnych (właścicieli posesji – gospodarstw indywidualnych).

#### **4.8. Oddziaływanie w zakresie gospodarki odpadami**

Objęcie wszystkich mieszkańców gminy możliwością zorganizowanego zbierania i usuwania odpadów zawierających azbest ograniczy do minimum zjawisko niekontrolowanego pozbywania się odpadów (nie można wykluczyć napływu odpadów z sąsiednich gmin). Z pewnością zniknie lub ograniczony zostanie do minimum problem dzikich „wysypisk śmieci”. Jednakże powodzenie tych działań wymaga wdrożenia odpowiednich instrumentów finansowych, właściwej kontroli i nadzoru nad jednostkami odpowiedzialnymi za realizację tych zadań a także wykonanie działań zgodnie z określonymi terminami. Istotne znaczenie ma tutaj przeprowadzenie kompleksowych akcji edukacyjno- informacyjnych wśród różnych grup wiekowych społeczeństwa.

#### **4.9. Oddziaływanie z uwzględnieniem zależności między elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy**

Realizacja przedmiotowego projektu *Programu* może powodować powiązane oddziaływania na poszczególne elementy środowiska:

1. Prace polegające na usuwaniu azbestu pociągać będą za sobą konieczność przeprowadzenia prac remontowych także innych części budynku (elewacji, termoizolacji), co powodować będzie niewątpliwie poprawę walorów krajobrazowych, wzrost wartości wyremontowanych nieruchomości, zmniejszenie ilości zużywanego paliwa do ogrzewania budynków. Do realizacji prac konieczne są jednak często wysokie nakłady finansowe. Negatywne oddziaływanie takich prac może mieć znaczenie dla niektórych gatunków zwierząt, wykorzystujących dane obiekty jako miejsce odpoczynku bądź gniazdowania. W przypadku stwierdzenia lęgów chronionych gatunków zwierząt prace należy przeprowadzić po tych lęgach. Dla zdrowia mieszkańców a także zdrowia zwierząt usunięcie wyrobów azbestowych jest zabiegiem zdecydowanie wskazanym.
2. Konieczność unieszkodliwienia usuniętego azbestu, spowoduje zwiększenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z pojazdów transportujących usunięte wyroby (odpady) oraz wzrost poziomu hałasu w czasie transportu i demontażu. Obecnie brak jest w pobliżu gminy miejsc składowania azbestu, co wymusza długi transport, a przez to dodatkową emisję zanieczyszczeń do powietrza. Nie będzie to jednak oddziaływanie istotnie pogarszające klimat akustyczny.

Istotnym jest stosowanie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą niekorzystnych oddziaływań na środowisko skutków realizacji projektu *Programu*.

#### **5. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem projektowanego dokumentu**

Opracowany dla Gminy Ujazd Program nie oddziałuje negatywnie na środowisko, a wręcz przeciwnie zapewni jego znaczną poprawę poprzez zmniejszenie, a następnie całkowite wyeliminowanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Ujazd. Należy zaznaczyć, że przewidywany do realizacji Program nie będzie wpływał na obszar Natura 2000. Nie istnieje znaczące negatywne oddziaływanie Programu na przedmiot

ochrony Natura 2000, spójność sieci i jej integralność. Z tych powodów nie istnieją przesłanki wskazujące na przeprowadzenie kompensacji przyrodniczej w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

W procesie usuwania z terenu gminy materiałów zawierających azbest (głównie pokryć dachowych), należy zastosować wszystkie dostępne i wymagane środki, minimalizujące ewentualne niekorzystne skutki usuwania azbestu. Najbardziej niekorzystne oddziaływanie związane jest głównie z możliwością wystąpienia pylenia azbestu przy rozbiórce zniszczonych pokryć dachowych oraz z możliwością nieumyślnego zniszczenia miejsc gniazdowania niektórych gatunków ptaków.

Efektem ekologicznym podejmowanych działań zawartych w programie będzie usunięcie wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. Przeniesie ono pozytywny efekt ekologiczny zarówno dla zdrowia ludzi, jak i stanu środowiska.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- edukacja ekologiczna mieszkańców o szkodliwości samowolnego, samodzielnego usuwania azbestu oraz jego porzucania na dzikich składowiskach,
- w czasie realizacji przedsięwzięcia zabezpieczenie techniczne sprzętu i miejsca realizacji,
- odpowiednie zabezpieczenie osób pracujących przy demontażu pokryć azbestowych,
- odpowiednie zabezpieczenie azbestu podczas przewozu na miejsce składowania.

Wszelkie działania związane z azbestem powinny być wykonywane zgodnie z zapisami zawartymi w Programie, zapewniającymi wymaganą ochronę przyrody, w związku z czym przedstawienie rozwiązań służących zapobieganiu, ograniczeniu i kompensacji ewentualnych negatywnych oddziaływań nie jest zasadne.

Niniejsza Prognoza stanowi rozrzedzenie zapisów opracowanego „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Ujazd na lata 2011-2032”, dlatego realizacja zadań wynikających z zapisów Programu, powinna uwzględniać również zapisy Prognozy.

#### **Podstawowe warunki zachowania bezpieczeństwa dla człowieka i środowiska przy usuwaniu odpadów zawierających azbest:**

Generalną zasadą przy pracach związanych ze zdejmowaniem wyrobów azbestowych oraz ich transporcie jest maksymalne zabezpieczenie przed możliwością emisji włókien azbestu do atmosfery. Można to osiągnąć przez utrzymywanie odpowiednich wymogów techniczno – organizacyjnych. W tym celu należy zapewnić:

- Nawilżanie wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem lub demontażem i utrzymywanie w stanie wilgotnym przez cały czas pracy.

- Dokonywanie demontażu całych wyrobów bez jakiegokolwiek uszkodzenia, tam gdzie jest to technicznie możliwe.
- Dokonywanie rozdzielania (odspajania) materiałów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze.

Sposób rozbiórki lub remontów obiektów budowlanych zawierających azbest jest sprecyzowany w odpowiednich aktach prawnych.

**Podstawowe warunki, jakie należy spełnić przed rozpoczęciem prac rozbiórkowych w celu maksymalnego zapewnienia ochrony gatunków ptaków gnieźdzących się w strefach dachowych i innych zakamarkach budynków:**

- Przed planowanymi pracami rozbiórkowymi należy przeprowadzić inwentaryzację w celu sprawdzenia czy w budynku znajdują się miejsca lęgowe ptaków.
- Zgodnie z pismem RDOŚ w Opolu z dnia 19.08.2011 roku z prowadzeniem prac budowlanych i remontowych nie należy wykonywać w sezonie lęgowym ptaków, czyli najczęściej od początku marca do końca sierpnia. W przeciwnym wypadku istnieje ryzyko zniszczenia gniazd i spłoszenia lęgających się ptaków, co jest zabronione prawem.
- W przypadku prowadzenia prac budowlanych mogących zagrozić ptakom bytującym na terenie inwestycji lub ich siedliskom, organ nadzoru budowlanego zobowiązany jest do wstrzymania przeprowadzanych prac budowlanych, pod groźbą odpowiedzialności karnej osoby fizycznej będącej organem nadzoru budowlanego przewidzianej w art. 231 Kodeksu karnego.
- Prowadzenie prac remontowo-budowlanych obiektów, w których znajdują się siedliska ptaków wymaga uzyskania zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.
- Rozwieszane skrzynki lęgowe powinny być specjalnej konstrukcji dostosowanej do gatunków ptaków.
- Tam, gdzie to możliwe należy unikać zamykania otworów w stropodachach.
- W przypadku, gdy stropodach ocieplono materiałami sypkimi, które są niebezpieczne dla ptaków, należy doprowadzić do zamknięcia otworów i wywieszenia budek. Stosowane powszechnie materiały sypkie do izolacji stropodachów, takie jak granulaty wełny mineralnej, granulaty styropianu i fibry celulozowa stanowią niebezpieczną pułapkę dla ptaków.

Obowiązkiem każdego świadka łamania powyższych zasad jest zgłoszenie zdarzenia w Urzędzie Miejskim oraz powiadomienie organów ścigania.

## **6. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko**

W związku z obowiązkiem rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć, specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic państwa, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Biorąc pod uwagę, przedstawiony w prognozie lokalny charakter możliwych do wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na środowisko, znaczną odległość granic Gminy Ujazd od granic kraju, obowiązkowe warunki związane z wykonywaniem prac związanych z usuwaniem azbestu oraz wynikające z przepisów w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych poza granice kraju, należy stwierdzić, że realizacja Programu nie spowoduje wystąpienia oddziaływań transgranicznych, wobec czego nie zachodzi konieczność przeprowadzenia procedury transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

## **7. Analiza możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych do przedstawionych w projekcie**

Konieczność całkowitego usunięcia wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Ujazd wynika z ustaleń dokumentów nadrzędnych („Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”), czyli z dokumentu o nadrzędnym charakterze w stosunku do analizowanego projektu Programu. W związku z powyższym nie istnieje alternatywa umożliwiająca zaniechanie realizacji *Programu dla gminy Ujazd*.

Kwestie rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do analizowanego Programu można rozpatrywać jedynie pod kątem sposobów jego realizacji, szczególnie w zakresie:

- analizy prawidłowości sformułowania celów i ich ewentualnych modyfikacji;
- analizy doboru sposobów i środków osiągnięcia założonych celów.

Przeprowadzona w ramach niniejszej prognozy analiza celów Programu, a w szczególności jego zgodności z innymi dokumentami programowymi w zakresie gospodarki odpadami i usuwania azbestu wskazuje, że są one w pełni zgodne z postanowieniami tych dokumentów, oraz z obowiązującym w Polsce prawem.

W szczególności cele główne, jakimi są: oczyszczenie terenu gminy Ujazd z wyrobów zawierających azbest, minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych

spowodowanych występowaniem obiektów, w których wykorzystywane są wyroby azbestowe na terenie gminy oraz likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko, należy uznać za pozbawione alternatywy w świetle aktualnego stanu wiedzy o zagrożeniach zdrowotnych oraz w odniesieniu do obowiązujących w Polsce przepisów prawnych.

Ewentualną alternatywą byłoby uznanie, że pozostawienie wyrobów azbestowych w miejscach ich obecnego wykorzystywania powoduje mniejsze konsekwencje środowiskowe, niż ich usuwanie pod kontrolą. Działania takie nie znajdują naukowego uzasadnienia, jak również nie byłoby to zgodne z założeniami przyjętymi w dokumentach strategicznych wyższego rzędu.

Ponadto realizacja Programu nie powoduje występowania znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko (w tym oddziaływań transgranicznych i na obszary Natura 2000).

## **8. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania**

W analizowanym projekcie Programu usuwania wyrobów zawierających azbest, dla Gminy Ujazd, przedstawiono podstawowe założenia w zakresie harmonogramu zadań i monitoringu ich realizacji (rozdział 9 - *Harmonogram realizacji zadań „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Ujazd na lata 2011-2032*). Monitoring realizacji zadań, pozwoli na bieżącą analizę oraz kontrolę zgodności założonego harmonogramu realizacji z faktycznymi działaniami podejmowanymi przez właścicieli poszczególnych obiektów. Kontrolowanie zmian w skali gminy, w odniesieniu do poszczególnych budynków, pozwoli na optymalne zaplanowanie i weryfikację działań związanych z terminami usuwania azbestu.

Na podstawie posiadanej bazy danych o lokalizacji i powierzchni pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych, możliwe będzie skuteczne monitorowanie realizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Ujazd, jak również realizacja zadań określonych w dokumencie nadrzędnym - Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.

Dodatkowym narzędziem monitoringu są dokumenty związane z gospodarką odpadami niebezpiecznymi, do jakich zalicza się materiały zawierające azbest. Do dokumentów tych należą „karty przekazania odpadu”, „karty odbioru odpadu”, na podstawie których sporządza się zbiorcze zestawienia ilości odpadów. Dokumenty te są źródłem informacji umożliwiającą lepszą koordynację procesu usuwania wyrobów zawierających azbest na poziomie lokalnym, wojewódzkim i centralnym.



## **9. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM**

*Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Ujazd na lata 2011-2032, została opracowana zgodnie z wymogami określonymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko ( Dz.U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.).*

*Prognoza została sporządzona na podstawie szczegółowej analizy projektowanego Programu oraz na podstawie analizy dostępnych materiałów i stanowi określenie możliwych skutków ekologicznych w środowisku, jakie mogą wystąpić w wyniku podjęcia realizacji zadań postawionych w Programie lub w przypadku jego zaniechania.*

*Prognoza jest dokumentem wspierającym proces decyzyjny i wskazuje na możliwe pozytywne oraz negatywne skutki realizacji analizowanego dokumentu oraz przedstawia zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom a także wskazuje sposoby ich minimalizacji. Wnioski i rekomendacje zawarte w Prognozie powinny być włączone do działań prowadzonych w ramach realizacji Programu.*

*W przypadku, gdy projektowany Program nie zostanie skutecznie wdrożony należy spodziewać się narastającego pogłębiania problemów w zakresie jakości powietrza atmosferycznego oraz zanieczyszczenia gleb włóknami azbestu, co z pewnością negatywnie wpłynie na środowisko, komfort życia i zdrowie mieszkańców gminy Ujazd.*

*Prognoza ma na celu określenie potencjalnych skutków dla środowiska, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji zadań przewidywanych w Programie. Analizie poddano obecny stan środowiska na terenie Gminy Ujazd, problemy związane z gospodarką odpadami azbestowymi, przyjęte cele i działania zmierzające do poprawy stanu oraz metody monitoringu.*

*Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć ma jednoznacznie pozytywny wpływ na środowisko i zdrowie ludzi i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma żadnego uzasadnienia. Najbardziej niekorzystne oddziaływanie związane jest głównie z możliwością wystąpienia pylenia azbestu przy rozbiórce zniszczonych pokryć dachowych oraz z możliwością nieumyślnego zniszczenia miejsc gniazdowania niektórych gatunków ptaków. Istotnym jest stosowanie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą niekorzystnych oddziaływań na środowisko skutków realizacji projektu Programu.*